

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Державної служби
статистики України

від 14.05.2019 № 158

(зі змінами,
затвердженими наказом
Державної служби статистики

від 15.02.2021 № 34,
від 19.05.2022 № 94)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО НАДХОДЖЕННЯ ВИНОГРАДУ НА
ПІДПРИЄМСТВА, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ЙОГО ПЕРЕРОБЛЕННЯМ НА
ВИНОМАТЕРІАЛИ**

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики сільськогосподарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України Прокопенко О. М.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо надходження винограду на підприємства, що займаються його переробленням на виноматеріали (далі – Методологічні положення), містять опис основних положень, правил і методів проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготовлені працівниками відділу статистики використання сільськогосподарської продукції департаменту статистики сільськогосподарства та навколишнього середовища Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 22 лютого 2019 року № 4).

Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 04 грудня 2020 року № КПУМ/25-20).

Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 29 квітня 2022 року № КПУМ/9-22).

Державна служба статистики України
вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601, Україна
телефон: (044) 287-23-22
факс: (044) 235-37-39
адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua
веб-сайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова.....	4
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Загальні положення.....	5
II. Основні поняття та терміни.....	5
III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження.....	5
1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження.....	6
3. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження.....	7
1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	7
2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	8
V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних.....	8
1. Методи проведення державного статистичного спостереження.....	8
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження.....	9
VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження	9
VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження.....	10
VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження...	11
IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження.....	12
X. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні).....	12
Список використаних джерел.....	14

Передмова

Метою розроблення цих Методологічних положень є визначення переліку показників і методів проведення державного статистичного спостереження щодо надходження винограду на підприємства, що займаються його переробленням на виноматеріали.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Скорочення та умовні позначення

ДСС	– державне статистичне спостереження;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КАТОТТГ	– Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
РСО	– Реєстр статистичних одиниць;
СРП	– Статистичний реєстр підприємств;
<i>T</i>	– рік, у якому формується сукупність одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату.

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають перелік показників і методи проведення державного статистичного спостереження щодо надходження винограду на підприємства, що займаються його переробленням на виноматеріали (далі – ДСС), використання та поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах законів України "Про державну статистику", "Про виноград та виноградне вино" та розроблені з урахуванням наказів:

Держкомстату від 16 грудня 2009 року № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств";

Держстату від 15 лютого 2017 року № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики";

Держстату від 17 серпня 2018 року № 170 "Про затвердження Принципів діяльності органів державної статистики України".

II. Основні поняття та терміни

Для цілей цих Методологічних положень поняття та терміни вживаються в значеннях, визначених Законом України "Про виноград та виноградне вино", глосарієм до плану статистичного спостереження, затвердженим наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", Положенням про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств.

III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження

1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження

1. Метою проведення ДСС є формування інформації про надходження винограду на переробні підприємства для виробництва виноматеріалів, для інформаційного забезпечення розвитку виноробства, аналізу ринку винограду.

2. ДСС охоплює підприємства, які здійснюють перероблення винограду на виноматеріали.

3. ДСС проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів і має такі основні характеристики:

- 1) вид ДСС:
за ступенем охоплення одиниць: несущільне;
за часом реєстрації даних: поточне;
- 2) періодичність ДСС: річна;
- 3) організаційна форма ДСС: статистична звітність;
- 4) спосіб ДСС: документальний облік;
- 5) одиниця ДСС: одиниця за видом економічної діяльності;
- 6) респондент ДСС: юридична особа;
- 7) органи, які здійснюють ДСС: Держстат, ТОД;
- 8) класифікатори (класифікації), номенклатури, що використовуються при проведенні ДСС: КІСЕ, КВЕД, КАТОТТГ, КОПФГ.
- 9) місце проведення ДСС: регіони України.

2. Джерела інформації державного статистичного спостереження

Джерелом інформації ДСС є дані за формою № 1-виноград (річна) "Звіт про перероблення винограду на виноматеріали" (далі – форма № 1-виноград (річна)).

3. Система показників державного статистичного спостереження

1. Показниками ДСС є:

- 1) кількість винограду, переробленого на виноматеріали;
- 2) середня масова концентрація цукрів у винограді, переробленому на виноматеріали;
- 3) кількість власно виробленого винограду, переробленого на виноматеріали;
- 4) кількість купленого винограду, переробленого на виноматеріали;
- 5) середня ціна купленого винограду, переробленого на виноматеріали;
- 6) обсяг вироблених виноматеріалів;
- 7) обсяг використаного спирту-ректифікату;

8) обсяг наявного спирту-ректифікату;

9) частка винограду, переробленого на виноматеріали, за сортами у загальній кількості переробленого винограду.

2. Крім того, для отримання показника середньої ціни винограду, переробленого на виноматеріали, форма № 1-виноград (річна) містить показник вартості купленого винограду, переробленого на виноматеріали (без податку на додану вартість, дотацій та компенсацій, накладних, транспортних та експедиційних витрат).

3. Середня ціна купленого винограду, переробленого на виноматеріали, обчислюється як співвідношення показників вартості та кількості купленого винограду, переробленого на виноматеріали.

4. Середня масова концентрація цукрів у винограді, переробленому на виноматеріали, обчислюється як середньоарифметична зважена величина з показників кількості та середньої масової концентрації цукрів у винограді, переробленому на виноматеріали, певного сорту по підприємству.

5. Частка винограду, переробленого на виноматеріали, за сортами обчислюється як співвідношення показників кількості винограду певного сорту до загальної кількості винограду, переробленого на виноматеріали.

6. Також у рамках ДСС формуються показники щодо темпів зростання (зниження) кількості винограду, переробленого на виноматеріали, обсягів вироблених виноматеріалів, використаного та наявного спирту-ректифікату, середньої масової концентрації цукрів у винограді та середньої ціни купленого винограду, переробленого на виноматеріали.

IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у грудні року T .

2. Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

3. Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T та відповідають таким критеріям:

- тип статистичної одиниці: одиниця за видом економічної діяльності;
- інституційний сектор економіки підприємства відповідно до КІСЕ: S.11 "Нефінансові корпорації";
- організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ: коди 110-140, 150, 160, 185, 193, 230-250, 310, 330-350, 510-590, а також 610;
- вид економічної діяльності згідно з КВЕД: клас 11.02 секції С і середня кількість працівників становить 10 і більше осіб.

4. Сукупність одиниць ДСС, яка безпосередньо буде досліджуватись за формою № 1-виноград (річна), формується на основі генеральної сукупності одиниць, з якої виключаються одиниці, щодо яких не було отримано даних протягом року $T-1$.

5. На основі сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується перелік респондентів за формою № 1-виноград (річна), до якого включаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

2. Актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 1-виноград (річна) не здійснюється.

V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних

1. Методи проведення державного статистичного спостереження

1. Інформування респондентів про їхнє залучення до участі в ДСС здійснюється засобами зв'язку, в електронному форматі або безпосередньо.

Крім того, відповідна інформація розміщується на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у сервісі "Пошук за кодом ЄДРПОУ".

2. Дані за формою № 1-виноград (річна) на паперових носіях (нарочно або поштою) отримуються у I декаді грудня щороку, в термін, визначений на бланку.

3. Після отримання звітів за формою № 1-виноград (річна) здійснюється їх уведення/завантаження до електронного середовища для подальшої обробки статистичної інформації.

Інформація про респондентів, які подали звіти за власною ініціативою, накопичується і використовується під час формування сукупності одиниць, яка буде безпосередньо досліджуватись у наступному звітному році.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

1. Під час обробки звітів в електронному середовищі здійснюються такі контролю:

перевірка ідентифікації респондента;

повнота введення даних;

перевірка правильності співвідношення окремих значень показників форми, зокрема аналіз взаємозв'язку показників щодо кількості купленого винограду за сортами та його вартості;

виявлення аналогічних відповідей шляхом порівняння значень показників, у тому числі у динаміці (порівняння з попереднім роком).

За результатами проведення контролю може здійснюватися зв'язок з респондентами, а в разі виявлення помилок первинні дані доопрацьовуються і коригуються.

2. Формування показників здійснюється по Україні та за регіонами місцезнаходження підприємств, за сортами винограду (Аліготе, Бастардо магарацький, Каберне Совін'йон, Мерло, Мускат (білий, рожевий, Оттонель і т.ін.), Одеський чорний, Піно (білий, чорний, сірий), Рислінг (рейнський, італійський), Ркацителі, Первенець Магарача, Подарок Магарача, Сапераві (північний), Сильванер, Совін'йон (білий, зелений), Сухоліманський, Трамінер рожевий, Фетяска (Леанка), Цитронний Магарача, Шардоне, інші) та за виноматеріалами у груповому асортименті (для шампанського та ігристих вин, коньячні, столові, кріплені, для закладки на витримку столові та кріплені, інші).

VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Для забезпечення якості даних, які отримуються шляхом збору інформації безпосередньо від респондентів, аналізується рівень надання звітів респондентами, залученими до ДСС, та причини їх ненадання.

Очікуваний рівень відповідей для ДСС становить 100%. Для його досягнення в разі відсутності звіту використовують метод безпосереднього контакту з респондентом для повторного нагадування та з'ясування причини неотримання звіту. Здебільшого невідповіді не перевищують 2% і стосуються, головним чином, підприємств з незначною часткою в обсягах надходження винограду на переробні підприємства для виробництва виноматеріалів, що не впливає на якість даних спостереження, і відповідно їх компенсація не здійснюється.

2. При контролі результатів ДСС здійснюється аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3-5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах; по містах обласного значення та районах); методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів та виявлення одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад,

відношення середньої ціни купленого винограду, переробленого на виноматеріали, у регіоні, до середнього рівня цього показника по країні).

3. Перше оприлюднення результатів ДСС передбачається на 47-й день після 1 грудня звітного року.

4. Сформовані за результатами ДСС матеріали супроводжуються відповідними поясненнями щодо методології проведення ДСС.

5. З метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та показників якості результатів ДСС складається стандартний звіт з якості спостереження, який містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів ДСС за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання якості статистичних даних і процесів.

Звіт розміщується на офіційному веб-сайті Держстату та оновлюється в міру змін ключових метаданих ДСС (методології, процедур, процесів статистичного виробництва, класифікацій, основних статистичних показників тощо).

VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

2. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами реалізуються такі заходи:

1) захист первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику" та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

3. При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного із показників, що перелічені в пункті 1 глави 3 розділу III цих Методологічних положень.

Загроза розкриття первинних даних установлюється за правилом порогового значення та індивідуального значення одиниці: якщо статистичні дані за визначеним показником розраховані на базі занадто малої кількості одиниць (щонайменше 3 одиниць) та/або якщо складається перевага однієї одиниці (80 і більше відсотків визначеного розміру/обсягу показника), зведені підсумки не оприлюднюються.

4. Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про державну статистику" статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstst.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstst.gov.ua/work/region.html). Інформація, що оприлюднюється на вебсайтах ТОД, узгоджена з інформацією, що оприлюднює Держстат.

Результати ДСС оприлюднюються не пізніше ніж через шість місяців після звітного року. Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані державних статистичних спостережень на відповідний рік.

3. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитом користувачів статистичної інформації у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростату, Продовольчій та сільськогосподарській організації ООН (ФАО)) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитом.

ІХ. Перегляд даних державного статистичного спостереження

Перегляд даних за результатами проведення ДСС не здійснюється.

ІХ. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)

1. Унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", яким передбачено, що фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи [4], отримання даних за цим ДСС, зокрема статистичної звітності, наведеної у главі 2 розділу III цих Методологічних положень, у повному обсязі не є можливим.

2. Через відсутність даних з джерела, наведеного у главі 2 розділу III цих Методологічних положень, а також альтернативних може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у главі 3 розділу III цих Методологічних положень.

У випадку отримання даних у неповному обсязі (менше, ніж очікуваний рівень відповідей респондентів, наведений у пункті 1 розділу VI цих Методологічних положень) оцінка показників, зазначених у главі 3 розділу III, не здійснюється.

3. Строки виконання окремих процесів статистичного виробництва повинні визначатися з урахуванням положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни".

4. У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися, зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни". Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом оприлюднення відповідного оголошення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html), надання усних чи письмових

роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

О. ПРОКОПЕНКО

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України "Про державну статистику" від 17 вересня 1992 року № 2614-XII.
URL: <http://surl.li/bulsr>
3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року № 2939-VI.
URL: <http://surl.li/bulss>
4. Закон України від "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03 березня 2022 року № 2115-IX.
URL: <http://surl.li/buha0>
5. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 року № 2297-VI.
URL: <http://surl.li/bulsv>
6. Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 13 листопада 1992 року № 2658-XII.
URL: <http://surl.li/bulsx>
7. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29 грудня 2009 року № 498.
URL: <http://surl.li/bulsy>
8. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41.
URL: <https://cutt.ly/ryU7IC5>
9. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Принципи діяльності органів державної статистики України, затверджені наказом Держстату від 17 серпня 2018 року № 170.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>